

S O Z E

**Sdružení občanů zabývajících se
emigranty**

SOZE

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2012

SOZE (Sdružení občanů zabývajících se emigranty) je nevládní nezisková organizace, jejímž posláním je poskytovat pomoc uprchlíkům a cizincům přicházejícím do České republiky. Tato pomoc spočívá

v bezplatném právním, sociálním a psychologickém poradenství, v realizaci volnočasových a vzdělávacích programů a v komplexní sociálně-právní asistenci při integraci cizinců do majoritní společnosti. Ve vztahu k majoritě, ve snaze odbourávat projevy nedůvěry, nesnášenlivosti a xenofobie a zároveň posilovat povědomí o problematice uprchlictví a lidských práv, působí SOZE prostřednictvím organizování seminářů a národních kulturních večerů. Svojí

činností se snažíme přispívat k rozvoji tolerantní multikulturní společnosti a zprostředkovat transfer bohatství myšlenek, života a kultur mezi cizineckými komunitami a většinovou populací.

V dlouhodobém partnerství s Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) a v duchu příslušných dokumentů mezinárodního práva – zvláště Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 (Ženevská konvence), Úmluvy o právech dítěte, Úmluvy proti mučení, Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a příslušných směrnic Evropského společenství o minimálních standardech – je úsilí SOZE zaměřeno na trvalá a přijatelná řešení situací jednotlivců, rodin i uprchlických komunit, jejich integraci do české společnosti nebo dobrovolnou repatriaci do zemí původu. Důležitý komponent naší činnosti tvoří expertní a analytická činnost v oblasti azylového a cizineckého práva. SOZE participuje při přípravě a prosazování návrhů právních předpisů upravujících práva a povinnosti cizinců a uprchlíků na území Česka a při zdokonalování systému řešení uprchlické a cizinecké problematiky ze strany státu.

Právní poradenství

Jednou ze základních služeb, které SOZE poskytuje klientům je právní poradenství. Jelikož cizinci ze třetích zemí nemají bez dalšího automatické právo pobytu na území ČR, je stěžejní oblastí právního poradenství pobytová problematika. V této souvislosti je právní poradenství rozdělováno dle zákonné materie, a sice na poradenství dle zákona o azylu pro žadatele o mezinárodní ochranu a poradenství dle zákona o pobytu cizinců. Poradenství pro žadatele o mezinárodní ochranu bylo poskytováno v kancelářích SOZE v Brně a v Olomouci, v Příjímacím středisku v Zastávce u Brna, v Pobytovém středisku Havířov a částečně také v Kostelci nad Orlicí. Právníci SOZE klienty seznamují s aktuální právní úpravou a seznamují je dále s jejich právy a povinnostmi danými právním řádem ČR. Je nutné uvědomit si, že žadatelé o mezinárodní ochranu jsou velice často ve velmi špatném zdravotním a psychickém stavu a takřka vždy ve velmi špatné sociální situaci, což jim znemožňuje využít placené právní pomoci. V rámci zákona o azylu kladou právníci SOZE zvýšený důraz na poradenství zranitelným skupinám a dále osobám, jejichž žádosti o mezinárodní ochranu jsou ve zvýšené míře

azylově relevantní. V roce 2012 jsme se setkávali s velkým množstvím osob ze Sýrie, která je zmítána občanskou válkou. Bylo jim nabízeno řešení jejich pobytové situace v rámci zákona o pobytu cizinců nebo zákona o azylu. Právníci mohou nabídnout konkrétní pomoc ve formě účasti na pohovoru, studia spisu, vypracování stanoviska s patřičnou právní argumentací a návrhy konkrétních důkazů, popřípadě asistenci při sepsání opravného prostředku či žaloby. V oblasti poradenství dle zákona o pobytu cizinců je poradenství členěno na poradenství poskytované cizincům v neregulérním postavení a cizincům legálně pobývajícím. Poradenství pro legálně pobývajících cizince je zejména poskytováno v kanceláři SOZE v Brně a v Olomouci (zde v rámci projektu OP LZZ) a v Centrech pro podporu integrace cizinců, kde je SOZE smluvním poskytovatelem právního poradenství v Ostravě, Olomouci a Zlíně, dále v kontaktním místě ve Svitavách, v Prostějově, Přerově a Zábřehu na Moravě. Pro pobyt cizinců v ČR je naprosto klíčový jejich pobytový titul, který zásadně ovlivňuje veškeré aspekty jejich života v ČR. Zájem klientů o poradenství z jiných právních oblastí (tedy oblastí, které nesouvisí s pobytovým titulem) je pak možné interpretovat jako projev emancipace klientů na území. Při hodnocení poradenství je opět nutné zdůraznit, že cílová skupina čelí při hledání zaměstnání celé řadě obtíží vycházejících zejména z jazykové vybavenosti a odlišné právní regulace pracovního uplatnění cizinců oproti občanům EU. Poradenství směřuje k odstranění tohoto deficitu tak, aby klienti v důsledku neznalosti jazyka a právních předpisů neutrpěli zbytečnou újmu. Poradenství je tak poskytováno typicky v oblasti pracovního a rodinného práva, v oblasti práva spotřebitelů (kde můžeme konstatovat, že cizinci jsou jako spotřebitelé oproti dodavatelům dvojnásobně znevýhodněni), v oblasti závazkových vztahů dle občanského a obchodního zákoníku, v oblasti civilního soudního řízení, výkonu rozhodnutí a exekuce. Současné trendy na úseku právního poradenství cizincům jsou především časté pracovní vykořisťování (nevyhovující pracovní podmínky, velmi časté nevyplácení mzdy za odvedenou mzdu), a to jak neregulérně pobývajících cizinců spadajících do osobní působnosti směrnice 2009/52/ES, tak občanů EU a to ve vzrůstající míře, především občanů Bulharska a Rumunska a silná vlna uprchlíků ze Sýrie hledající v Evropě ochranu před násilím probíhajícím v jejich zemi původu. Právníci SOZE doplňkově spolupracují s Ministerstvem vnitra na poradenství v oblasti Programu podpory při potírání nelegální migrace. V průběhu roku 2012 pracovníci SOZE na zakázku UNHCR realizovali řadu analytických studií, zpracovávajících postavení žadatelů o azyl a osob s mezinárodní ochranou v oblasti bydlení, zdravotního a důchodového pojištění.

Právníci SOZE dále prováděli monitoring případů mučení a poskytovali asistenci obětem mučení v rámci grantu OSN.

Celkem bylo v roce 2012 poskytnuto právní poradenství pro 254 žadatelů o mezinárodní ochranu, dále pro 312 osob s dlouhodobým a trvalým pobytem a pro 45 občanů Evropské unie.

Právní poradenství a související aktivity podporuje Evropský uprchlický fond, Evropský návratový fond, UNHCR, UNVFT, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Ministerstvo vnitra ČR a Správa uprchlických zařízení.

Návratové poradenství

SOZE v roce 2012 pokračovalo v projektu návratového poradenství a finanční pomoci cizincům při návratu, kterým končí legální pobyt na území bez šance na jeho obnovení. Pomoc se zaměřuje na

cizince z řad neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu, cizince se správním vyhoštěním a nelegálně pobývajících. Cílem projektu je umožnit cizincům v obtížné situaci důstojný návrat do země původu buď dle zákona o pobytu cizinců, nebo dle zákona o azylu a asistovat jim při ukončování pobytu na území České republiky.

Cizincům, kteří se nacházeli na území v rozporu se zákonem o pobytu cizinců, bylo poskytováno poradenství především v kancelářích SOZE a v terénu se zřetelem k využití dobrovolného návratu. Klienti byli seznamováni s rozsahem svých práv a povinností dle správního řádu, zákona o pobytu cizinců a zákona o Policii, soudního řádu správního a občanského soudního řádu, byly jim vysvětlovány alternativy možného návratu do vlasti a výhody dobrovolného návratu oproti nucenému. V případě nutnosti jim bylo poskytováno právní poradenství v soukromoprávní oblasti.

V projektu „Finanční pobídky“ se zpracovávali konkrétní pobídky materiální pomoci pro zranitelné skupiny cizinců, kteří před dalším potencionálně značně problematickým (ať už právně nebo ekonomicky) pobytem v ČR dali přednost dobrovolnému návratu. Navracejícím se osobám je poskytnuta finanční a materiální pomoc před návratem, při jeho realizaci a po návratu do země původu. Zde jsou vyhledáváni partneři pro spolupráci na reintegraci navrátilců s cílem vytvoření portfolia reintegračních služeb.

Pobídka je sestavována na základě individuálních potřeb cizince, dle jeho možností najít si v konkrétním místě návratu zdroj obživy a ubytování. Vhodně sestavená pomoc při návratu by měla zabránit tomu, aby byla navracející se osoba uvedena do naléhavé sociální situace v místě návratu, naopak pomoc by mu měla poskytnout určitý čas na to, aby se v místě návratu dokázal adaptovat a zajistit si uspokojení základních životních potřeb. Projekt je klíčový pro správné vyhodnocení a detekci možných míst ke zlepšení současné návratové praxe v ČR a etablování dobrovolných návratů jako preferovaného způsobu vycestování cizinců z území ČR.

Celkem bylo v roce 2012 poskytnuto návratové poradenství pro 100 žadatelů o mezinárodní ochranu a 50 osob se správním vyhoštěním. Z toho 47 osobám speciální poradenství směřující k návratu a 32 osob se vrátilo země původu s nějakou formou finanční nebo materiální pomoci.

Návratové poradenství a související aktivity podporuje Evropský návratový fond a MPSV.

Sociální poradenství

SOZE je od roku 2007 zařazeno v registru poskytovatelů sociálních služeb, vedeného na základě zákona č.108/2006 Sb. o sociálních službách. V souladu se zaměřením aktivit SOZE byly zaregistrovány tyto služby: sociální poradenství v Jihomoravském a Olomouckém kraji, azylový dům a sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi.

Sociální poradenství bylo v roce 2012, podobně jako v minulých letech, zaměřeno především na překonávání každodenních těžkostí spjatých s nutností řešit kvalitativně novou situaci cizince, která nastává jeho příchodem na území České republiky, na asistenci v rychlejší orientaci v neznámém prostředí a jeho integraci do české společnosti a schopnost reagovat pružně na individuální sociální zakázky uživatelů služeb.

Sociální pracovníci poskytovali klientům především praktickou asistenci při orientaci v místním prostředí, komunikaci s příslušnými úřady, školami, zdravotnickými zařízeními, a případně při realizaci práv v oblasti hmotného zabezpečení pobytu. Cílovou skupinou všech sociálních služeb SOZE jsou cizinci s jakýmkoli pobytovým statutem včetně žadatelů o mezinárodní ochranu, tedy například občané EU a jejich rodinní příslušníci, osoby s udělenou mezinárodní ochranou, cizinci s dlouhodobým a trvalým pobytem atd.

Část sociálního poradenství v rámci Evropského uprchlického fondu byla také věnována poskytování zdravotní péče, jejíž dostupnost uprchlíkům a cizincům obecně je velmi složitá. Velmi významnou část poradenství tvoří oblast vzdělávání. Sociální pracovníci zprostředkovali komunikaci mezi učiteli na základních školách a rodiči, asistovali při výběru základní, střední i vysoké školy, pomáhali vyhledávat možnosti stipendií a grantů, ale i asistovali při nostrifikaci dokladů o středoškolském

a vysokoškolském vzdělání nebo při výběru vhodných rekvalifikací. Důležitou oblastí pomoci je také řešení problematiky zaměstnanosti. Sociální pracovníci asistovali klientům při hledání zaměstnání, připravovali je na pracovní pohovor, asistovali při vyřizování pracovního povolení, komunikaci s úřadem práce, potenciálním zaměstnavatelem, asistovali v otázce, rekvalifikací, stáží, bydlení apod. Asistence sociálních pracovníků probíhá také v případě nutnosti ověřování dokumentů – mnoho klientů přichází s dokumenty ze země původu (diplom o vzdělání, řidičský průkaz, osvědčení o absolvování kurzu, apod.), které je třeba ověřit a přeložit.

Celkem bylo za rok 2012 v rámci sociální služby sociálního poradenství v Jihomoravském kraji poskytnuto 1 340 intervencí pro 680 klientů.

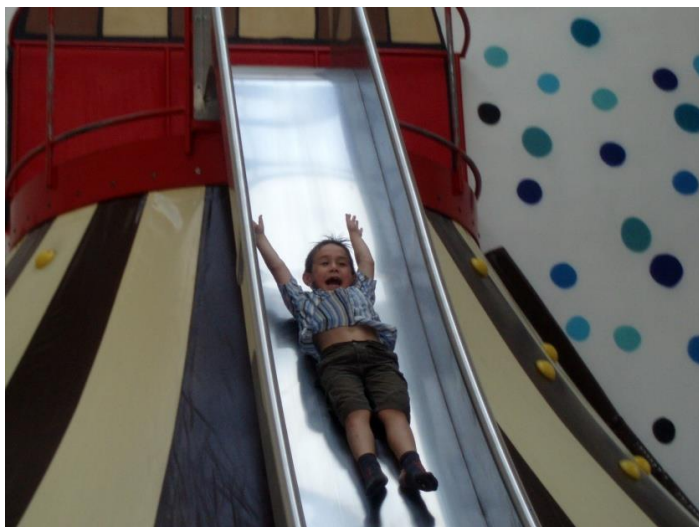
Aktivity sociálních pracovníků byly podpořeny Jihomoravským krajem, Správou uprchlických zařízení, Ministerstvem práce a sociálních věcí, Evropským sociálním fondem, Evropským uprchlickým fondem, Evropským integračním fondem a Evropským návratovým fondem.

Volnočasové aktivity

Volnočasové aktivity jsou našimi pracovníky poskytovány v rámci registrované sociální služby Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (dál jen „SAS“). V roce 2012 byly v rámci podpory SAS Jihomoravským krajem a v rámci projektu s názvem „Společně k integraci“ podpořeného Magistrátem města Brna realizovány zejména pro děti žadatelů o udělení mezinárodní ochrany a děti azylantů. Tyto aktivity jsme v rámci projektu realizovali především v Pobytovém středisku Havířov, v

azylovém domě SOZE v Brně a v dětském centru pobočky SOZE v Olomouci. V těchto zařízeních existují dětské kluby nebo společenské místnosti. Větší národní či kulturní tradice jsou slaveny v jídelnách příslušných táborů (např. Mikuláš). Velká část aktivit se odehrává mimo prostory těchto zařízení, v přírodě, sportovních nebo kulturních zařízeních, na výletech apod. Programy pro děti jsou

připravovány tak, aby byly přitažlivé, vtáhly děti do kolektivu, vzbudily jejich zvědavost a touhu zapojit se, aby tak zapoměly na své problémy a chtěly dosáhnout zručnosti, znalosti a úspěchu. Velmi potřebnou aktivitou v rámci služby bylo doučování dětí, které mají problémy zejména s českým jazykem. Toto doučování probíhalo zejména individuálně ve volném čase dětí, jejichž rodiče projevili zájem. Uprchlíky dětem jsou aktivity projektu přínosem, neboť jim mimo jiné

pomáhají i k určitému typu rodinné terapie v těch případech, kdy nás doprovázejí na akce rodiče dětí a sami se jim pak věnují. Uprchlíky děti tvoří specifickou, ale opomíjenou skupinu, která by bez pomoci byla vystavena nenapravitelným ztrátám ve smyslu rozvoje lidské osobnosti a zdravé integrace do společnosti. Patologické sociální jevy, spojené s neúspěšnou integrací dětí a mládeže, které jsme viděli v minulosti v řadě států západní Evropy, nás vybízejí k zamýšlení a zintenzivnění péče o tuto cílovou skupinu. Díky Správě uprchlických zařízení jsme mohli realizovat volnočasové aktivity kromě dětí i pro dospělé žadatele a azylanty, bydlící v pobytových střediscích a v okolí města Brna. Všechny realizované aktivity v sobě nesly cílený vzdělávací, relaxační či terapeutický podtext. Celkem bylo realizováno 27 aktivit pro 161 osob.

Tyto aktivity byly podpořeny Správou uprchlických zařízení, Ministerstvem vnitra, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Jihomoravským krajem a Magistrátem města Brna.

Azylový dům a multikulturní centrum

Cizinci, kteří se dostanou z nejrůznějších důvodů do této obtížné životní situace, se ocitají v mimořádně problematickém postavení, často neschopni sami takovou situaci řešit. Sociální služba azylového domu pro cizince tak zaceluje mezeru ve stávající síti azylových domů. Azylový dům SOZE byl v minulosti určen hlavně pro cizince s vízem za účelem strpění pobytu, kvůli pokračujícímu poklesu žadatelů o mezinárodní ochranu v něm nalézají útočiště také další skupiny cizinců včetně azylantů a osob s doplňkovou ochranou a občané Evropské unie. Služba je určena především zranitelným skupinám cizinců – osamělým ženám s dětmi, početným rodinám, obětím obchodu se ženami, starým a handicapovaným.

V azylovém domě se nachází i kulturní a náboženské centrum, v jehož rámci probíhá řada kulturně-sociálních akcí jako např. národní kulturní večery, přednášky, výuka národních jazyků, ženský klub, výtvarný, hudební a dramatický dětský klub. Jsou zaměřeny na seznámení široké veřejnosti s

novými kulturami a národnostními menšinami z řad uprchlíků a emigrantů, prohloubení vzájemného poznávání a přispívají k prevenci rasismu, xenofobie a intolerance. Národnostní menšiny zde mají prostor a zázemí pro oslavu svých národních a náboženských svátků i pro činnost vlastních národních sdružení. Celkem bylo za rok 2012 poskytnuto v rámci sociální služby azylový dům 365 intervencí pro 61 klientů.

Provoz azylového domu a multikulturního a náboženského centra umožnilo svoji podporou Ministerstvo práce a sociálních věcí a Jihomoravský kraj.

Výuka českého jazyka pro cizince

SOZE se zabývá problematikou češtiny pro cizince dlouhodobě. Od roku 2002 do roku 2009 bylo výhradním poskytovatelem výuky českého jazyka pro azylanty a osoby požívající doplňkové ochrany v rámci Státního integračního programu (SIP) a zajišťovalo výuku po celém území ČR. Nyní se v rámci vybraných projektů zaměřuje různé kategorie cizinců.

V roce 2012 jsme se spolupodíleli na výuce češtiny pro azylanty v rámci projektu „Společně v novém domově“ (EU 2011–06). Cílovou skupinou zde byli barmští přesídlenci, celkem 8 rodin v sedmi obcích na území ČR (Brandýs nad Labem, Stará Boleslav, Příbram, Zruč nad Sázavou, Poděbrady, Nové Město na Moravě, Chrast u Chrudimi, Vysoké Mýto). Celkem bylo odučeno 1200 hodin. Cílem výuky byla jazyková integrace přesídlených osob do normálního života (škola pro děti, zaměstnání a běžný život pro rodiče).

Dále SOZE organizovala v rámci ESF kurzy českého jazyka v Jihomoravském a Středočeském kraji. Cílovou skupinou těchto kurzů byli klienti ze třetích zemí. Jednalo se jak o individuální, tak o skupinovou výuku. Celkem bylo v těchto kurzech odučeno více než 500 hodin.

Nadále pokračovala spolupráce s „Jihomoravským regionálním centrem na podporu integrace cizinců“, ve kterém SOZE zajišťuje realizaci kurzů češtiny a sociokulturní orientace. Celkem bylo

realizováno 16 kurzů na úrovni A1, 7 na úrovni A2 a 5 na úrovni B1 (každý v rozsahu 72 hodin, celkem 2016 hodin), a 14 kurzů socio-kulturní orientace (v rozsahu 30 hodin, celkem 420 hodin). V rámci Jihomoravského centra byla výuka poskytnuta celkem 682 osobám (z toho 472 kurzy češtiny).

Studenty jsou nejčastěji mladí lidé mezi 21-35 lety s dlouhodobým a trvalým pobytem, hlavně Slované z

Ruska a Ukrajiny, častá je Sýrie, Tunisko, Arménie, Egypt, Ghana a Kazachstán. Velká část z nich má vysokoškolské vzdělání.

Veškeré kurzy byly vedeny dle moderní metodiky a využívaly speciálně vyvinuté učební materiály reflektující evropské jazykové standardy. Výuka probíhala na úrovni A1, A2 a B1 dle popisu referenčních úrovní Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Klientům SOZE je umožněno podstoupit výstupní testování (testovací baterie vznikla v rámci projektu „Work in Czech“ v roce 2006).

Výuka českého jazyka byla podpořena projekty Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Evropským uprchlickým fondem a Evropským integračním fondem.

Další vzdělávací aktivity

Důležitou součástí vzdělávacích aktivit je také vzdělávání odborných pracovníků, zejména lektorů češtiny jako cizího jazyka – v 2012 realizovalo SOZE školení pro lektory češtiny jako cizího jazyka. Jedním z výstupů projektu Okraj byla také metodická pomůcka pro lektory vyučující sociokulturní minimum, která se s úspěchem využívala v rámci jazykových kurzů.

SOZE se snaží interaktivním způsobem seznamovat děti 2. stupně základních škol s problematikou cizinců a umožnit jim prostřednictvím hraní rolí vcítit se do jejich situace. Z prostředků MŠMT byl v roce 2012 realizován projekt **Češtinou proti xenofobii**, který probíhal jednak formou workshopů na

základních školách Jihomoravského a Olomouckého kraje, těch se celkem zúčastnilo 850 dětí a jednak formou doučování dětí-cizinců, kterých bylo v rámci projektu osloveno 6. Cílem projektu bylo informovat žáky druhého stupně ZŠ v rámci 35 pilotních workshopů o reálném obrazu cizinců v ČR a o masových a sociálních médiích, jejich pozitivích a negativích. Vedle prevence xenofobie a rasismu nám šlo o to, poukázat na stereotypní a předsudečné postoje majoritní

společnosti. Důležitou součástí seminářů tak bylo uplatňování kritického myšlení a bourání schematických vzorců zprostředkovaných zejména médii. Žáci si vyzkoušeli, jaké je to být cizincem na českém úřadě – například při vyřízení pobytu, identifikovali, o jaké jde etnikum na základě indicií podaných z různých médií, diskutovali nad videem a fotografiemi, možnostmi sociálních sítí atd. Každá z aktivit byla pod vedením moderátora v následné diskuzi usměrněna do edukačního rámce.

SOZE dále nabízí cizincům bezplatnou internetovou kavárnu s asistencí při vyhledávání informací a zaměstnání. V projektu Okraj byly poskytovány rekvalifikace a stáže, které umožňují zranitelným skupinám cizinců snadnější vstup na trh práce. Stáže se ukázaly jako nejefektivnější nástroj pro podporu zaměstnanosti klientů. Jednalo se o absolvování pracovních stáží u potenciálních zaměstnavatelů (celkem 4 stáže), kterým byl poskytnut příspěvek na náklady související se zaškolením daného klienta. Cílem bylo získání pracovních zkušeností v českém pracovním prostředí, znovuoobnovení pracovních návyků u dlouhodobě nezaměstnaných a ideálně umístění klienta na pracovní místo u stejného zaměstnavatele. Klienti absolvovali stáže např. v oboru farmacie, účetnictví, pedagogiky aj. Projekt současně poskytoval službu rekvalifikací (celkem 23), která byla hojně využívána a vykazuje dobrou úspěšnost cizinců při hledání zaměstnání nebo zahájení podnikání. Celkem 14 klientů díky stáži a rekvalifikaci získalo zaměstnání.

Spolupráce pokračovala s Vyšší odbornou školou Caritas v Olomouci a Evangelickou akademií (Vyšší odborná škola sociálně právní) v Brně, jejichž studentům je umožněno získat v SOZE odbornou praxi.

Vzdělávací aktivity byly podpořeny projekty Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Evropským integračním fondem, Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České Republiky

Klinika cizineckého a uprchlického práva

Princip klinik je založen na účelném skloubení teoretických informací, které odborníci z praxe přednášejí vysokoškolským studentům, s dovednostmi praktickými, které studenti získají praxí v naší organizaci. Uprchlické kliniky, které SOZE dlouhodobě realizuje, se ukázaly být unikátním a efektivním projektem ve všech svých aspektech. V rovině vzdělávací se jedná o inovační metodu vzdělání, která na vysokoškolské úrovni přináší spojení teoretických znalostí a praktických dovedností. Cílová skupina vysokoškolských studentů získá kromě teoretických znalostí i praktické zkušenosti s prací s cizinci, ze kterých může těžit v budoucnu.

SOZE v průběhu roku 2012 pokračovalo spolu s dalšími partnery ve spolupráci s Masarykovou univerzitou v rámci projektu Teorie – dovednosti – praxe: inovace studia práva financovaného z operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost. Jednou ze součástí spolupráce je zapojení do výuky předmětu Lidská práva v aplikační praxi. Studenti se ve výuce seznamují s případy z praxe cizineckého práva. Ve skupinách pracují s reálnou kauzou, případně i s částmi spisů. Výsledkem práce studentů je nejčastěji právní podání, případně právní analýza problému. Spolupráce navazuje na dlouhodobě úspěšně fungující právní kliniky uprchlického a cizineckého práva.

V roce 2012 rovněž pokračoval víceletý projekt s Masarykovou univerzitou a jejími partnery. Jedná se o dlouhodobé partnerství ve výzkumu, praxi a výuce práva financované z operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Jednou ze součástí spolupráce je zajištění studentských stáží. Studenti se ve výuce Kliniky cizineckého a uprchlického práva seznamují s případy z praxe, sami si zkoušejí být v roli poradce a podílí se na právní analýze problémů.

S

Pobočka SOZE v Olomouci

Základní a nejpodstatnější aktivitou olomoucké pobočky SOZE v roce 2012 bylo poskytování „**Odborného sociálního poradenství**“ v rámci registrace sociálních služeb MPSV. Služba byla poskytována jak ambulantně v olomoucké a prostějovské kanceláři, tak terénně v celém olomouckém kraji. Klientům bylo poskytováno poradenství v záležitostech pobytového oprávnění, pracovního uplatnění, zdravotního pojištění, bydlení, sociálních dávek aj. V případě potřeby byli klienti doprovázeni do úřadů a jiných institucí. V rámci sociální služby sociálního poradenství bylo poskytnuto 680 intervencí pro 358 klientů.

Ke konci dubna 2012 byla ukončena realizace projektu „**Okraj – Systémová podpora pracovního uplatnění cizinců a azylantů žijících na území Olomouckého kraje**“. Projekt byl postaven na sociálně-profesním a právním poradenství, kurzech českého jazyka, kurzech socio-kulturního minima a individuálních rekvalifikacích. V rámci tříletého projektu bylo podpořeno celkem 318 osob.

Olomoucká kancelář spolupracovala na projektu „**Právní a sociální poradenství pro žadatele o mezinárodní ochranu a osoby s mezinárodní ochranou**“. Cílem poradenství bylo informovat cizince o jejich právech, kontrolovat dodržování práv a podporovat zefektivnění azylové procedury. Další spolupráce byla realizována v rámci projektu „**Právní a návratové poradenství**“, který zajišťoval klientům asistenci při návratu do zemí původu v případech zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu a sociální a právní poradenství ve věcech nezbytných pro vycestování. S tímto souvisí také projekt „**Finančních pobídek**“, jež má za cíl poskytnout cizincům, kteří využili dobrovolného návratu, efektivní reintegrační pomoc v zemi původu.

Zajímavou a efektivně využitou činností v minulém roce byl projekt **Češtinou proti xenofobii**, který zahrnoval dvě aktivity. První z nich je doučování dětí cizinců, kteří mají kvůli jazykové bariéře potíže při zvládnání učiva ve škole. Druhou realizovanou aktivitou byly workshopy „Kritickým myšlení proti xenofobii a rasismu“ zaměřené na prevenci utváření předsudků vůči cizincům, které vznikají prostřednictvím zpráv přijímaných

z médií. Interaktivní formou se žáci druhých stupňů ZŠ v Olomouckém a Jihomoravském kraji dozvěděli, co jsou masová a sociální média, jak funguje přenos informací, jak tyto informace zpracovávat a kriticky o nich přemýšlet. Formou hraní rolí a využitím audiovizuálních pomůcek se dověděli, jak se žije cizincům v ČR. Celkem proběhlo 35 workshopů. V rámci projektu byli také zaškoleni pedagogové a vznikla metodika workshopů určená pro využití školám.

SOZE se v Olomouckém kraji také zapojuje do tvorby plánů rozvoje sociálních služeb v rámci komunitního plánování sociálních služeb v Olomouci a Prostějově. Aktivně spolupracuje s olomouckým Centrem na podporu integrace cizinců, pro které poskytuje dvakrát týdně právní poradenství a jednou týdně poradenství sociální spojené s prací v terénu na Prostějovsku. Spolupráce pokračovala s Vyšší odbornou školou Caritas, jejichž studentům je poskytována praxe. Hojně je také využívána pomoc dobrovolníků, kterým tímto děkujeme za vynikající spolupráci.

Aktivity olomoucké kanceláře byly podpořeny těmito projekty: Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České Republiky - projekt Okraj - Systémová podpora pracovního uplatnění cizinců a azylových žijících na území, MPSV – dotace na sociální službu Odborné sociální poradenství, Evropským návratovým fondem – Právní a návratové poradenství a Evropským uprchlickým fondem – Sociální a právní poradenství žadatelům o mezinárodní ochranu a osobám s MO.

Zahraněční spolupráce

Step In! „Aktivním občanstvím k vytvoření inkluzivní společnosti“ je dvouletý projekt v rámci programu Grundtvig Evropské Komise, jehož realizace začala v lednu 2012. V rámci trvání projektu univerzity, výzkumné instituty, neziskové organizace a poskytovatelé vzdělávání dospělých z Kypru, České republiky, Německa, Itálie, Velké Británie, Slovinska a Švédska skombinují své schopnosti v oblasti občanského vzdělávání, integrace a migrace. Celkovým cílem projektu je vytvoření inovativní vzdělávací strategie vedoucí ke zvýšení politické participace a občanské angažovanosti migrantů a

etnických menšin a podpora aktivního občanství. Partnerství organizací vytvoří sedm různých vzdělávacích modulů, které budou testovány a implementovány napříč celou Evropou.

V prosinci 2012 byla zahájena s partnery z Itálie, Francie, Španělska a Rumunska spolupráce na projektu „Citizens without borders“, který se zaměřuje na občany Evropské unie a jejich rodinné příslušníky. Cílem je prostřednictvím monitorování situace v jednotlivých zemích identifikovat bariéry, s nimiž se občané a jejich rodinní příslušníci setkávají při uplatňování svobody volného pohybu.

Spolufinancováno Evropskou komisí.

Výhled do budoucna

V roce 2013 plánuje SOZE pokračování zavedených aktivit právního a sociálního poradenství v rámci registrovaných sociálních služeb. Jde o projekty financované Evropským uprchlickým fondem, Evropským integračním fondem (EIF), Fondem pomoci obětem mučení (UNVFVT), Evropským návratovým fondem, MPSV a Jihomoravským krajem. V partnerství s Jihomoravským krajem a dalšími nevládními organizacemi bude pokračovat spolupráce v rámci Integračního centra pro cizince na území kraje financovaného z EIF. Nadále budeme zabezpečovat právní poradenství v Centrech pro integraci cizinců ve Zlíně, Olomouci, Ostravě a případně dalších kontaktních místech. Dále se budeme snažit přispívat k řešení často nelehké situace ekonomických migrantů stejně tak jako pronásledovaných cizinců v zemích původu. Bude pokračovat zapojení do návratových programů a spolupráce s nově vznikajícím návratovým centrem Mezinárodní organizace pro migraci.

V rámci jednotlivých projektů hodlá SOZE zajišťovat výuku češtiny dlouhodobě a trvale usazeným cizincům. Dále se zaměříme na přípravné kurzy ke zkoušce A1 pro trvalý pobyt. Rovněž budou pokračovat firemní kurzy češtiny.

Zahraniční spolupráce bude pokračovat v rámci prointegračního projektu Step In a projektu Občané bez hranic zaměřujícího se na míru kvality zajištění základních svobod EU v národních legislativách.

Partneři a sponzoři SOZE

UNHCR (Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky) – dlouhodobý významný partner SOZE v oblasti právního, sociálního a psychologického poradenství.

UNVFT (United Nations Voluntary Fund for Victims of Torture) – Centrum pro právní, psychologickou a sociální pomoc pro oběti mučení z řad žadatelů o azyl a azylantů

MV ČR – OAMP – projekty Evropského uprchlického fondu, Evropského integračního fondu a Evropského návratového fondu a **Odbor prevence kriminality**

Správa uprchlických zařízení MV ČR – právní, psychologické poradenství a volnočasové aktivity v azylových zařízeních; poradenství, ubytování a stravování cizincům se strpěcím vízem; poskytování služeb (právní a sociální poradenství, kurzy sociokulturní orientace) pro Centra na podporu integrace cizinců

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR – registrace poskytovatelů sociálních služeb vedeného na základě zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, podpora výuky češtiny, sociokulturní orientace, internetové kavárny aj.

ERF – Evropský uprchlický fond

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR – podpora výuky českého jazyka pro azylanty a pro děti; vzdělávání lektorů češtiny jako cizího jazyka; podpora dobrovolníků

Magistrát města Brna – podpora volnočasových aktivit pro děti

Jihomoravský kraj

Jihomoravský kraj – realizace projektu „Jihomoravské regionální centrum na podporu integrace cizinců 2010“ dotovaného Evropským integračním fondem a Jihomoravským krajem: kurzy češtiny pro cizince, kurzy sociokulturní orientace a terénní sociální práce.

Podpora sociálních služeb: azylový dům, sociální poradenství a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.

Evropský integrační fond, Evropský uprchlický fond, Evropský návratový fond – podpora projektů věnovaných právnímu a sociálnímu poradenství, výuce češtiny pro cizince, vzdělávání zaměstnanců, návratové politiky aj.

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

OKRAJ: Systémová podpora pracovního uplatnění cizinců a azylantů, žijících na území Olomouckého kraje

Finanční přehled za rok 2012 v tis. Kč

Příjmy			
Evropský návratový fond	750	Evropský integrační fond	1 573
OAMP MV ČR	51	ESF OPLLZ	978
Evropský uprchlický fond	1 820	MPSV ČR	865
SUZ	777	MŠMT ČR	137
UNHCR + UNVFVT	497	Jihomoravský kraj	150
Magistrát	24	Masarykova univerzita	564
Evropská komise	320	Ostatní, dary	565
		Celkem	9 071
Výdaje			
Osobní náklady	4 023	Materiál a vybavení	133
Provoz kanceláře		Volnočasové aktivity	175
a azyl. domu	1 450	Výuka a výukové	
Doprava	412	materiály	1 355
Poplatky a ostatní	70	Opravy a údržba	503
Služby	825	Podpora klientům	125
		Celkem	9 071

Počet odborných a administrativních pracovníků SOZE: 22

Externí spolupracovníci, dobrovolníci: 45

Správní rada SOZE

Ing. Mgr. Cristian Popescu - předseda

Mgr. Kliment Koutný, duchovní

Mgr. Razvan Samoila, ekonom

Mgr. Svatopluk Ryška, restaurátor

Mgr. Milada Čermáková, ředitelka SOZE

Ve výroční zprávě byly použity fotografie z projektů SOZE

SOZE (Sdružení občanů zabývajících se emigranty)

Mostecká 5, 614 00 Brno, Česká republika

tel./zázn: 00420-545213643, tel/fax: 00420-515536356, mobil 602 586 092, Ostružnická 28,
77200 Olomouc, tel.585242535

E-mail: soze@soze.cz <http://www.soze.cz>